

Х.Џ. ВЕЛС – ГЕНИЈЕ БРИТАНСКОГ INTELLIGENCE SERVICE

26. септембра 2016.

Поводом 150. годишњице рођења и 70. годишњице смрти Херберта Џорџа Велса, родоначелника свих књижевних жанрова научне фантастике

Тешко је данас наћи неког образованог човека на целом свету који није чуо за писца научно- фанастичне тематике Херберта Џорџа Велса, који је током свог плодног стваралачког живота написао 40 романа, неколико томова приповедака, више десетина полемичких књига из области проблематике реформи друштва, као и 30 томова са политичким и друштвеним предвиђањима.

Предсказао појаву многих савремених техничких изума

Пре 150 година, 21. септембра 1866. У Бромлу (Енглеска) родио се утемељивач жанра и аутор практично свих популарних тема у научној фантастици – **Херберт Џорџ Велс (Herbert George Wells, 1866-1946)**. Испод његовог пера изашли су први «гости» са других планета који су извршили напад на Земљу (**«Рат светова»**), путници кроз време (**«Машина времена»**), паралелни светови (**«Људи као богови»**), невидљиви људи (**«Невидљиви човек»**), хладнокрвни поклоници науке и скалпела (**«Острво доктора Мороа»**) и многи други савремени ликови и ситуације.

У својим књигама Велс је предсказао појаву многих савремених научних изума: цепање атома и појаву атомске бомбе (**«Ослобођени свет»**), ласера (**«Рат светова»** и **«Рат у ваздуху»**), четвородимензиону реалност простор-време (**«Машина времена»**) и многе друге.

Научна фантастика из пера Џорџа Велса без обзира сво богатство и разубуђеност тема које обухвата,окренута је једној јединој мети-човеку и друштву, са свим њиховим различитим проблемима.

Полемика са реалношћу

Свака Велсова књига, свака његова приповетка или новински чланак, имају свог главног јунака – човека и друштвену проблематику, уз обавезну «пошиљку критичности» коју им аутор шаље «поузећем». У својим делима Велс увек полемише са реалношћу, а у својој критици он је прецизан као да гледа у воду реке Темзе.

Тако у роману «**Острво доктора Мораа**» објављеном 1896.г. Велс поставља питање о аутору и његовом стваралаштву, суровости и етици научника и најглавније – о нивоу развоја науке и човека. Ако се у човековим рукама налазе инструменти који не одговарају његовом развоју, шта ће бити плод његових руку? Доктор Моро није успео да од животиње направи човека, али је подвргао жестоцим операцијама подобније људског облика животињском. Творац је располагао инструментима и знањем, али њихова примена је била неуспешна зато што сам Творац није у себи имао довољно «људске јапије».

У другом славном роману «**Машина времена**» (1895.) Велс је покушао да одговори на **најважније питање свога времена-класни сукоб буржоазије и пролетаријата**. Не прихватајући револуцију и не верујући да она може било шта да реши, аутор заступа тезу коју покушава да докаже како сваки продужетак и нарастање класних противуречности доводи само до потпуне деградације друштва и његове поларизације.

Мање познате појединости о Велсу – сину баштована и собарице

Поводом јублеја славног писца-пророка, који се обележава у целом свету, доносимо неколико занимљивих, мање познатих појединости из његовог стваралаштва и политичке делатности. То је био доста необичан човек, у првом реду необичан за енглески естаблишмент. Као што се модерно данас говори , он је био" **self-made**„човек који је створио самог себе. По пореклу он није потицао из енглеске елите, па јој није ни припадао – отац му је био баштован, а мајка собарица.

Без обзира на тако низак социјални род , захваљујући бујном таленту и испољеним способностима баштованог и собаричиног сина убрзо су запазили представници затвореног енглеског естаблишмента.

У почетку га је запазио и протезира сам **Томас Хаксли**, један од најблиставијих умова ондашње Енгелеске, захваљујући чијој подршци Херберт Велс је почео да објављује у часопису „**Pall Mall Gazette**”.

Обавештајац и један од главних кројача Версајског мировног уговора

Треба нагласити да Херберт Велс није био обичан књижевник. Осим писања, он се и званично бавио обавештајним радом.

Непосредна зона његове обавештајне активности била је Немачка.

На основу резултата његових дојава и садржајног, употребљивог обавешетајног материјала, **написана је аналитичка студија о томе како да се реформише Немачка после Првог светског рата. Управо његов предлог да се Немачкој не остави ниједна колонија унет је у основни текст Версајског уговора о миру и послератном устројству Европе.**

Предвидео стварање трећег рајха и постао геније британског Intelligence Service

Велс је предвидео стварање трећег рајха. Он је говорио да је у Немачкој неуништива идеја о стварању јединствене Европе по немачким начелима. Упорно је предлагао интелектуалној Великој Британији да она представи свој алтернативни европски пројекат, упозоравајући их да постоји озбиљна опасност да Немци реализују своју идеју. Велсова предвиђања у погледу Немачке су се, нажалост, у потпуности остварила, **а он је ушао у историју као геније британског Intelligence Service.**

Посећивао Лењина, разговарао са Стаљином

Велс је неколико пута посетио Совјетски Савез, и то не може бити никакве сумње, по линији своје обавештајне активности. Састајао се са Лењином, разговарао са Стаљином.

Као обавештајац којему је тешко било наћи равнот, Велс је посећивао моћне затворене клубове. Најпознатији међу њима је био тзв. „Клуб познатих „ у који је као члан залазио и **Хенрих Химлер.** Идеје које је у том клубу Велс пропагирао сагласно Дизраелијевој политичкој филозофији полазиле су од тога да су енглески народ и енглеска елита већ постала два народа. Његова идеја се екстраполира и долази до пуног изражаја у **«Машини времена»** где се сво човечанство дели на елоје и морлокове, два народа која живе на различитим етажама и међусобно се не сусрећу.

Књиге о будућем устројству света

Велс је поред на широко познатих романа написао и две запажене књиге у којима је изложио своје погледе на будуће уређење света. Прва од њих **»Оглед о аутобиографији«** у којој падају у очи нацистичке паролe, којима се поред осталог позива на уништење жуте расе која својом растућом бројношћу угрожава опстанак белаца. Друга књига која носи наслов **»Легална завера«** је роман у којему се описује некакво затворено друштво чија се активност своди на манипулисање осталим човечанством где се појам човека спустио до социјалне животиње.

Предлог да се укине свако национално обележје међу људима – патриотизам треба уништити

Године 1939. Велс се у једном свом обраћању јавности заложиио за укидање сваког националног обележја међу људима, тако да се они у будуће не разликују по том основу, док историју треба разматрати као неки фактор идентификације људи с циљем њиховог разграничења.

Аутор «Машине времена» је сматрао да патриотизам треба уништити да би се касније могло створити неко космополитско друштво под светском тајном управом.

Декларација о правим човека написана по концепту Херберта Велса

Мало је познато да је Декларација о људским правима и слободама написана по концепту који је смислио Херберт Велс.

Конкретно: по његовој идеји у Декларацију је унета обавеза биолошке контроле рађања и болестима као и контрола над слободом и благостањем људи. Уосталом, данас видимо сву «лепоту» оваплоћења тих идеја на којима почивају притајене жеље да да по својој вољи буду чланови светске владе.

Сматра се да је «Машина времена» написана с намером да Велс види своје место у будућности. Страшно је и помислити да је чудовишне идеје новог светског поретка предвидео овај британски геније. А јесте. Што се не сме заборавити кад цео свет данас обележава век и по његовог рођења.

Бранко Ракочевић